

૬૩૦૮

શ્રી સુસંતાય નમઃ

દાંભિકમાન ખંડન ખેતા ખાવની

કેવળ

સુસાધુઓની સ્તુતી તથા દાંભિક વેષ ધારીઓનું
માન ખંડન કરવા માટે.

ઘણે ભાગે રચી તથા છપાવી

પ્રસિદ્ધ કરનાર

ડા૦ રાધવજી (વ. પ્રાગજી.

કોપીરાઈદ લઈ ગ્રંથ સ્વામીત્વના સર્વે હક
સ્વાધીન રાખેલા છે.

મુંબઈ

“લીમસેન” પ્રીટીંગ પ્રેસમાં છાપી.

સંવત ૧૯૫૨.—ઈ. સ. ૧૯૪૬.

હીંમત આઠ આના—કચ્છી કોરી બે.

ઉપોદ્ધાત.

થોડાક વરસો થયા લોકાને વેદાંત માર્ગમાં દાખલ થવાને ઉત્કેરણી કરનાર કચ્છી ભાષામાં સાજન બાવની, કરસન બાવની વગેરે ચોપડીઓ છપાઈ બહાર પડીછે, હાસ્ય રસની સાથે જગતનું અનિત્યપણું દર્શાવી ખ્રિસ્તજ્ઞાન તરફ લોકાનું ધ્યાન ખેંચેલું છે. ખ્રિસ્તવિદ્યાનું મહાત્મ્ય શું છે તે ખરા ખ્રિસ્તવેત્તાઓ જાણે છે. વિષય વાસનાથી તૃપ્ત અને સંસારિક સુખ વૈભવથી ગ્લાની પામેલો કેવળ પરમપદ મેળવવાનો જ જિજ્ઞાસુ હોય; તે પણ સદગુરુએ તેના ખરાખોટાપણાની અને દ્રઢ નિશ્ચયપણાની પૂરતી કસોટી કરી જો તે ખરો પાત્ર જણાય, તો જ તેને ખ્રિસ્તોપદેશ કરવો; એવા શાસ્ત્રો તથા મહાત્માઓના સમ્રમાણ વાક્યો છે. છતાં સાંપ્રત કાળમાં એથી ઊલટું પાત્રાપાત્રનો વિચાર કર્યા વગર તથા તેના દ્રઢનિશ્ચયપણાની ખાતરી કર્યા વગર જાનિઓ જ આવે તેને મુંઢી મારે છે, એટલું જ નહીં પણ તેમ કરી જાણે એક વાધ મર્યો હોય નહીં તેમ મગર થઈ મુસલમાનોની માફક ચોતાનો ધીન વધારવામાં જ પોતાની બહાદુરી સમજે છે !

મારા કહેવા મુજબ મનની નિર્બળતાને લીધે ઇંદ્રીઓને આધીન થઈ સદ્ગુણના વાક્યોનો ઉલ્લંઘન કરવામાં ધર્મા ધર્મને છોડી દેછે અને પોતાની મરજી મુજબ વર્તે છે. અને માહાત્માઓનો ડોળ ધાલી પોતાને મહાત્માઓ કહેવરાવે છે.

“ અદ્વૈતોક્તિની વાત છેકે આવા દુષ્ટ દાંલિકાની વર્તણૂકનાં સંબંધમાં જો કોઈ ટીકા કરે છે તો લોકો તે ઉપર માહાત્માઓની નિંદા કરવાનો આરોપ મુકે છે પણ તેઓ સાહેબોએ વિચારવું જોઈએ કે એઓ દાંલિકા સાથે માહાત્માઓનો શો સંબંધ છે ? માહાત્મા સાજન તથા કરશનદાસે જ લોકો પ્રત્યક્ષજ્ઞાનથી વિમુખ રહી કેવળ વ્યવહારપરાયણ થયેલાં છે તેનેજ ફિટકારો મારેલાં છે. પણ જ્યો એકવાર વ્યવહાર છોડી વૈરાગ્યપદને પામ્યા અને તે દરમ્યાન નાના મકારના સાંસારિક વિષય ભોગો ભોગવવા ઇચ્છા થઈ એવા ઉભય બ્રહ્મવેશધારાઓને હજારો વાર ફિટકાર આપી તેઓને સુપથે ચાલવાની ભલામણ કરવામાં માહાત્મા સાજન તથા કરસનદાસ જટલુંજ પરોપકાર અને જનસેવાનું કામ હું સમજું છું.

આજથી આસરે દશ વરસ ઉપર, ઉપર કહ્યા તેવા દુષ્ટ દુરાચરણી દાંલિક અલકતો બાહ્યોપચારથી માહાત્માઓનો વેષ ધારણ કરી અંદરની કુટીલતાથી કેવાં દુકૃત્યો કરે છે તથા મહાન પ્રત્યક્ષજ્ઞાન સુસાધુઓની ગેરફાળગીમાં

પોતે પોતાના પાદ પુજવી લોકાને કેવી હુલથાપ ખવરાવેછે. માટે મહાસ્યોં તરફથી તેમ ન થવું જોઈએ. ગાયને બદલે ગધેડી પુજવાથી એક તો શ્રમ અને વખત વ્યર્થ જાય છે અને બીજું ગાયનો માન ગધેડીને આપવાથી ધર્મની હાની થાય છે. તો તેમ ન થાય અને સૌ સૌને પોતાની યોગ્યતા પ્રમાણે પુજ પ્રાપ્તિ થાય તેને માટે આજથી આસરે જે વરસ ઉપર " રા. ખેતસી ખાંટ " તરફથી :: દાંલિક માન ખાંડન " એ નામના મથાળા નીચે કેટલાક કચ્છી લાખામાં કવિતો હસ્ત લેખથી બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા જોએ અદ્યાપી કચ્છમાં ઘણે ટેકાણે લોકામાં ખોલાય છે પરંતુ તેઓમાં કાવ્યદોષ ઘણો હોવાથી મેં તેને સુધારી વધારી સારી સ્થિતીપર લાવી તથા કેટલીક ગુજરાતી કાવ્ય ઉમેરી પુસ્તકના આકારમાં છપાવી બહાર પાડેલ છે. પુસ્તક રચવામાં મોટે ભાગે મેં શ્રમ લીધેલું છે. તો પણ મુળ કરેલી શરૂઆત અને આદીમાં લીધેલી મેહેનતનું માન ખેતસી ખાંટનેજ ધટે છે વાસતે તેનું નામ જીંસાઈ ન જાય તેને માટે મેં તેનાજ નામથી આખું પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરી લોકાની સેવામાં મુક્યું છે.

ઘણ એમ કહેશે કે સાધુઓની નિંદા કરવા માટે આ પુસ્તક છપાવ્યું છે પણ મારો હેતુ તે નથી. મહાત્માઓનું

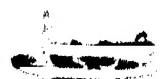
મેં પ્રથમજ મંગલાચરણમાં અલિવંદન કરેલું છે અને તે શિવાય બીજા પણ દૃષ્ટલેક ઠેકાણે પ્રસંગ આવે તેઓની સ્તુતી કરી છે, માત્ર પુસ્તક રચવાનો એજ હેતુ છે કે “હું સંતોની સત્કારયુક્ત સેવા અને દાંભિકાનું માન ખંડન” કરી પ્રહસ્યો તરફથી મહાત્મા અને દુરાત્માને સરખો ઇન-સાફ મળે. તથાસ્તુ

મુંબઇ,
તા. ૧૫-૭-૯૬.

}

હા. રાધવજી પ્રાગઝ.

તાજે કલમ—મુકુ સુધારવામાં લાઈ જીવરામ વિ. કાનજીએ ઘણીજ મદદ આપીછે વાસ્તે તેઓ સાહેબનો મોટો આ-ભાર માનું છું.

દાંભિક માન ખંડન.

ખેતાબાવની.

દુહો.

સંત વિમ્મ લગવાન યહ; એક રૂપ શ્રુતિ બાન;
પદ સરોજ તિન તીનકે વંદુ બેરિ જુગ પાન. ૧

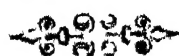
ચોપાઈ.

વંદો પ્રથમ વિમ્મ પદ કંબ; સુખદ મોહકર લવ લય લંબ;
ધરિસુ પ્રેમ સાદર રતિલાઈ; ઉભય બેરિ કર શીશ નમાઈ. ૨
વંદો દ્વિજ પંડિત પીતાંબર; શાંત મુરતિ મુખ વચન સુધાકર
કછ સીસા ગઢ ગ્રામનિવાસી; દ્વિજ કુલ ભાન જ્ઞાન ગુન રાસી.
સ્તુતિ નિંદા કાં સમકરી જને, નહી માન અપમાન પિછાને
જગત જલ માયા મન ભાયન; કેવલ પરમાનંદ પરાયન. ૪

ઈશ્વર દાસ સંત અવિકારી; પ્રણમું ચરણ વ્યાન દહધારી;
 કછ વાંઢાય આયતન નીકે; સંત શિરોમણિ તુમ સખહીકે. ૫
 અર્જુન શેઠ પિતામહ મુજકે; મેં કિંકર તુમ ચરનાંખુજકે;
 વંદો ચરન રેન શિરધારી; જીવન મુક્ત સંત સુવિચારી. ૬
 અમહચારિ મવરી શંકરકે; પદ પાથોજ વંદુ શિર ધરિકે;
 શુચિ મન જ્ઞાન ખાનિ સંયમતા; કામાદિક અરિમારે મમતા
 પૂરન દાસ સંત પ્રખ્યાતા; પ્રણમું તાકે પદ જલ જતા,
 અમહ જ્ઞાન દિલ ખુબ દઢાયા અંથ મથિ પદ પંડિત પાયા. ૮
 જય જય જય જયકળુ કપાલુ ખેલ જ્ઞાનકે બડે દયાલુ
 મહારાજ મુંબઈ કે વાસી; વારવાર વંદો અવિનાસી. ૯
 ઈત્યાદી સખ સંત મહીકે; વંદુ પદ પંકજ તિનહીકે;
 જોરી જીગલ કર પ્રેમસુહાર્થ; સાદર પદ રજ શીશે ચઢાર્થ. ૧૦

શાર્દૂલ વિકીરિત છંદ.

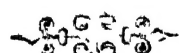
ખેલ્લાનંદ તણા મહાન સુખમાં; સંતુષ્ટ છે સર્વદા;
 દ્વંદ્વ તીત રહીત દ્વેશ રતિથી ના કલેશ ઊરે કદા;
 છે વાંઢાય સદાય આયતન શ્રી કમ્ભાવની ભુષણી;
 સાધુ ઈશ્વર દાસ પાદ પ્રણમું સુ સંત શીરોમણી.

કચ્છી ભાષા.

મનહરછંદ

ગોપી ચંદ ગેર ગસે ત્રાણા ટકા ટપરમે,
 ભલૂત ભૂંસીસે કર બારીંધલ ચોંત્રજે;
 સમજે ન ધૂડ કોત્તા પટીં વઠા કડતેમે,
 ચચે કોત હૂડ થીને માન મોડીં ચોનજે
 જ્ઞાનજી સોણાઈ ગાલ ખસીંચેં પરાઓમાલ
 પારખો ન રેઓ અજ ગુન અવ ગોત્રજે;
 ચચે બ્રહ્મ જ્ઞાની પણ હુચે ઠગ બ્રમહઠો,
 ખેતો ખાંટ ચચે તેકેં માર* જોડો મોનજે. ૧૨

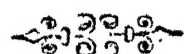
સુ સંતવિષે

ટકા ભલેં કહેં જો કા હલે નીતી ધરમનં,
 હે તેં હરી ભજેં તેંજ પંઢે ગોણુ ગાઈજ;

* મારજોડો મોનજો એટલે કોઈને ખરેખર મારવું એમ મારો ઉદ્દેશનો
 થી. માત્ર તેનો સર્વથા ત્યાગ કરવો એ શીવાય કોઈપણ ઠેકાણે એવી
 મતલબનો શબ્દ કે વાક્ય આવે તો તેનો અર્થ પણ કે પાખંડી ને
 તિરસ્કાર કરવો એટલોજ સમજવો પણ કોઈ ને મારવા કરવાની ક
 બલામણુ કરતો નથી.

વેદજી વિધિ પ્રમાણે ભલૂતી ચડાઈ બલે.
 ઢણી^૧ તેડી રેણી^૨ તેડે અખી મથે રાઈજ;
 ધનકે મઝીએ^૩ ધૂડ પેટમે ન રખે કૂડ,
 ખમાણા હુએંત સંત એડેકે ખમાઈ જ;
 આચરણ હુએ એડા ખેતો ખાંટ ચે તો તેડા.
 તેડે સાધુએંજા જોડા મથેતે ચડાઈજ.

૧૩

કુસાધુઓ.

હરામ જ રને ધાર પતુ જલી ઉથમેંત,
 સાંખ સોણી ગનજ ભોખેલ ભગતોડજ;^{*}
 તેમેં જોડા ચચેતતાં પચે વજ પછોટેંકે,
 ઠલી વઠા કરી ઠગ જાણે વિના જોડજ;
 કૂડી માયા કૂડો ઠાઠ પાણકે સખાઈ પાઈ.
 પંઢજ પેટમે રાંધ ધન રોડ રોડજ;
 ખેતો ખાંટ ચચે મૂંજે ચચે નોકો પોઈ પૂર;
 નત મડે ડસો તીચ ઠોકીઆન ઠોડજ.

૧૪

૧ મેઢેથી કહેવું. ૨ તેવી રીતે વર્તવું. ૩ કચ્છી ભાષામાં ડ- જ એ
 જે અનુનાસિકો તેમના ઉચ્ચાર પ્રમાણેજ બોલાય છે.

* ભગતોડ, સાધોડ, પછોટા, ઠોડા, બલ્લઢડા વગેરે અમાન્યકારી
 શબ્દો ન જોડાણે આવે ત્યાં દાંભિક કુસાધુઓ સમજવા.

સુસાધુ.

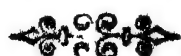
રખેં પને મિંજ ધ્યાન, વાંચીએં ચોરે મેધાન,
 ધન રન મથે મન મુરન ઘોડાઈએં;
 વએ જોડા વટ તેંકે જટ જોડા માડુ તેડી,
 ગાલ કરે ભ્રમ ટારે વાટતેં ચડાઈએં;
 કૂડી માયા કૂડો કાઠ પાણુકે સખાઈં પાઠ,
 પંઠ પણ તેડી રીતેં વરતી વતાઈએં;
 એતો ખાંટ ચએ પણ ગડોડીને ગાંચ અજ,
 ખાયડીયું હેકડે હસાલ ત્યું હલાઈએં !!!

૧૫

કૂડ ન કંધા હુંએંત કારો મોન કાફરેંજો.
 ઘૂટ રખ પોછી લલા સંસય તાંટારજો;
 રનું ભાઈં રાંધ ગાલ વઠો વાટમે ગોપાલ,
 ચોંધલતાં ચએફીંક પંઠએ વીચારજો;
 કૂડા કૂડા ઘડે ઘાટ ઊંધીજ વતાઈં વાટ,
 માલા ફેરે એંડે સાધુએં ધારજ સારજો;
 એતો ખાંટ ચએ એંડો અગ ઘરેં ઠગ ઠોડો,
 પગ વજ તેનું મોંધ મોચડેસેં મારજો.*

૧૬

ગાદ્યું એડ્યું કરીં જડ્યું રનુ રાજી થીંએ તેડ્યું,
 ધરજે માડુએ કેતાં લડુ આજ ભાઈતા;
 રનુ પણ ચટતેકે હટડીં વતાય છૂટ,
 છટવેઆ ખાઇખટ પારકી ખોટાં ઈંતા;
 વઠા હુએં ખટમથે પટજ વછાંણુ વજી,
 વટ વઝે માડુ તેંકે ચણુકો ચખાંઈતા;
 ખેતો ખાંટ ચએ વઠા નાનોરીએં નીરૂએંકે,
 જાણે રેઆ એંસે જોડો ઠોડજે ઠોકાંઈતા. ૧૭

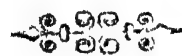
સુસાધુઓ.

સમજી ને સોરો આના સત્તેં ધડીએં સોણાઈ,
 એનીજ અમોલ ખોલ ધલમંજ ધારજે;
 ઠેલી ઠગ કરીએં ન અંકારજે જમેં અંસ,
 તનીજે વચન સુણી તન મન ઠારજે;
 અંગ અંગ લગો જેકે લજન જો રંગ એડેં,
 સાધુએંજો સંગ સ્તાન ગંમજ વિચારજે;
 ખેતો ખાંટ ચએ એડા માયાતીત સંત તેકે,
 ફોલેંસેં વધાય રોજ આડતી આતારજે. ૧૮

જોડે અરેખર મારવું નહીં પણ તેને ધરમાં પેસવાજ નહીં દેવો.

જાંક ગાલ ભાસે જડી કરીં તેં કે સામેં તેડી,
 પર ઉપકારી સંત ઇંચ એ સખાઈંતા;
 વેઆરે વેઆરે ગડ લનાય છડીએં ભડ,
 જડતા કે કઢી ફળ જ્ઞાનજ ચખાઈં તા;
 જડી ફણી કરીંએડી રેણી રામબાણુ તેડી;
 લાલ ચક લોલ લખ પણ ન લખાઈં તા;
 ખેતો ખાંટ ચએ ધન ડસી ઘોડી ભજં લમાં
 બાઈ ભાઈ એંકે પગેં પર્યાનું લગાઈં તા.

૧૯

કુસાધુઓ.

થધી રખ છાય બધ બાજરજી માની રોખી,
 ખારાય ન્યારીજ એની ભોખેલેં આગાડેંકે;
 સેતાં ખેંધે સુર થીંધા પણ સીરો પુડી હુંધો,
 છોટા કર સાન તતા રતડજે રાડેં કે;
 હુંનણીચ ધારુ કડેં પટ મેન ખોડીં પાસો.
 બેડીએં ને હોકે ધારૂ હલેન હાડા ડેંકે;
 ખતો ખાંટ ચએ તેમેં પએ લખ ફેર તતાં
 લંધુક ભરેલ કર લગી ભમરાડેં કે

૨૦

સુસંતો.

ખટી છાય થધી માની તેંજ કર્યો મજ માની,
 તય ખાસો ખાધે લાય પેટકીન ખારીંધા;
 ચોર્યાસી પકાન કરે તેંજ રખો ભાણુ ભરે,
 તય ખુશી તેડી અસેં ખાઇ ટક ટારીંધા;
 માન અપમાન જોડા મને સમજેંજ નતા,
 રાગ દ્વેશ ભોલેં ચોકેં ધલમેં ન ધારીંધા;
 અઠ પોર જોડા સોખ અહ્લાનંદ ભોગવીંતા,
 ખેતો ખાંટ અચ્ચે એડા તરંધાને તારીંધા.

૨૧

દૂધ પાકીઆ સાધુઓ.

દાખ કસેં તચ્ચે દાખ ભરાજ ને ભોખ ફેરા,
 તડેં હોતે લડુંચેંજ લાલચતેં લોછેંતા;
 હેર ભની ભડ થેઆ ભોખ જુન્ની ભોલીવેઆ,
 કોછાયો ત ચાંપે ચાંપે કંધ મંજ કોછેંતા;
 ખેતરજો ખેડુ કાચે આડુ હુંધો અલાધયેંજો,
 કાય સારો માડુ તેં કે પર્યા કાચે પોછેંતા;
 ખેતો ખાંટ અચ્ચે દાખડો ઉધાન દોકડેંજો,
 ભની અચેં સંત એસત્રો ફેરાય મોછેંતા.

૨૨

સીરેજી સમક પેત સિંધ સૂધો સોંઠી વઝે,
 વેરી હુએ તએ વઝે પેટલાય પરચી;
 મોઠા મોઠા ગાઈ ને વજાંઈને રીજાંઈ રનું,
 પોછ લરકાઈ વડા ખસે લાય ખેરચી;
 રંગતાં ઝોનીકે જોદા ખમાય ખારાઈ વડા,
 ઝોટ ઝોની આંખુ એનું પચેં નતા વેરચી;
 ખેનો ખાંટ ચએ પણ પેણુ જોડી રખ રધે,
 ખેણકે ટચોન તતા ખેંચે પેન મરચી.

૨૩

નસે ડરે ભૂતી ને ભત્તમથે ભગા અચેં,
 ખત્ત ઢાક મંડે તીઅ ખાઈને ખોટાં ઈંતા;
 છટમથે છટવેઆ ઘેરેંજ ઘેરાતા વરેં,
 છાભાસ ઝોનીકે જંજ ઘરેંઈ પોસાઈતા;
 ગુ પણ ટોઅ અખીં ગોડ મથે જીઅ મખીં,
 તીઅ તીયું વરેં ઘણી ધાંઈ ઘણે પાઈતા;
 ટકડે જ્યું નથી બેયું ખેતો ચેતો ઈંતાં વૈયું,
 અંધારોતા ડસેં ઢાતા ઢારો મને ભાઈતા !!

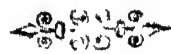
૨૪

ધરેં અચે અખીં લુધ તડેં જોડે રખડૂઈ,
 ઢારી વડી કડાકા કરેન રોજ રસોડે;

મરેં એડી ભોંખ તડેં ચાંન ભૂંસે મોન મચે,
 તોમાં ખણી ત્રોટા અચેં મોત પેચા ફડોડે;
 બોજેં નકીં જણે તચે ત્રણી વેઠા ત્રોટ મૂધી,
 ધાણી પેચા ધણેડે ચડાચે ડીંતા ગરોડે;
 સેઠી મેટી મખેનેઠા આયો તતા અંધાથીને,
 ઘોડો ઘોડ કરે છટીં હલો તચે હલોડે.

૨૫

ખાઇ ખાઇ સૂણા એડા મઉંજ ગટોટેં જડા,
 પસમ હસોત મખ ત્રકી વજે અડેં તા;
 વઇ વઇ ખોળુ પઇ તકીએંડે પોઠા હઇ,
 ડેચ એડા ચંદાડસે થીએં પાણી ચંડેં તા,
 દુલમ કાડે ને પીઆરી ચોતરનુ ડીંએં ગારી,
 વિચારીં ન ધણી ખટે લોઈ વાય લેડેં તા;
 ખેતો ખાંટ ચએ પણુ અએ અજ કમેં કોન,
 નેત ખત પાણુતેં કીં પણા ન જો મડેં તા.

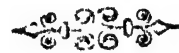
૨૬

જનાય જનાય કરીં ગાલીયું જ્ઞાન જયું પણુ,
 રનુ હુએં રંગમેત કરીં કોતા નખરો;
 મોસેં ચાંધા માયાઠે અસીંન એડા થીએં મૂર,
 છટ વેચા છકમથે ભરે ગને ભખરો;

વારી વઠા ચોડા તય સોડા વઠો ડોમ મોસે,
 એડો ડાય નાંય જોડો લેખ લગે અખરો;
 ખેતો ખાંટ ચએ એડે ડગડતાં પગ મંજ,
 કઠી કરે મોત વારો માર ખખે અખરો;

૨૭

પાણુ મયે ખત નીકા પાણુન જો મડે નતો,
 મઠો મઠો ખેંતા જોડા રોજ આણુ સખરો;
 રખડીઓ મડે તેંડે ડીજે રખ રેયે જીત,
 પેટ મોઠો હુએ તેંડે ખેંધે લગે અખરો;
 ખાઈ વઝે સેતા લલા ખડમિંજ પેઓ પણુ,
 ચઈમો આડીએ કર ખખેરીંતા અખરો;
 ખેતો ખાંટ ચએ ઇંચ ઇંગજોડો ઇગે તેંડે,
 પગ મંજ કઠી કરે માર ખખે અખરો;

૨૮

ગોર ઘરેં અચે તતાં બાયું બરી રખ થીરેં,
 પચી પચી રખેં ભાણુ રોખે સોખે અનજ;
 સાધુડો અચેત મારે ધામ ધુમ કરે છડીં,
 કટોરા લરેને રખેં વટ ખીર ખનજ;

કપાર જો ગોર તેંડ ખોર ખોચેણુ નડીચે,
 ઢેહા કરીઆં વખાણુ માતાચેં જે મનજ;
 ખેતો ખાંટ ચએ ચેચો આલઈ અંધારો નત
 કન જલે પોછેં ન જે અયો દેન રનજ. ૨૯

~*~*~

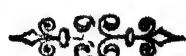
ભની સગે તે સુધેતાં ખાલ્યા બોખેચો કહેં,
 વચાદે કે ભલેં હુચે માનીઅળ મરજ;
 મુંઢો અચે તેંડ જોર મલીધા જમાડીં સેજ,
 ન જમેત અરજ અમથા કરીં અરજ;
 આમણકે ભેડકાને પછાટકે પેડા એડો
 આયો કલ જુગ રદ રઈ તડેં ખરજ;
 ખેતો ખાંટ ચએ રચે ધરમન ભેલકાલ,
 કાંતાં એની ડોતેંજ નરોજ રેચા ભરજ. ૩૦

~*~*~

ભાસે તીંચ ભગતોડ ભેરીયું ભટકેં તીંયું,
 વેણુ આથલાય વજેં એની લાય વરજે;
 ધણીઅકે વીયાયલ દોતી જીઅ વાતવજેં,
 લજજે મારે એ કંથ ખાઇ વજે લરજે;

સારે સારે ધરજયું ત્યું મરજી મુજબ હવે,
 ભેલ કાલ ભોલયું વઝે પંઢજો ધરજો;
 ગાલ ગાલ સઉં કણુ ધણી અકે ધુડ ભેરો;
 ખેતો ખાંટ ચએછ ધરમ કેન ધરજો ! !

૩૧

ધણીઅજી રજધારૂ ધરમને* દાન કરો,
 કતરયું ગાલીયું આઉં અંતરમે આણીઆં;

* શ્લોક—નાસ્તિ યજ્ઞં સ્ત્રિયઃ કિંચિન્ન વ્રતં નોપવાસકમ્
 યાતુ મર્તારિશુશ્રૂષા તયા સ્વર્ગે જયત્યસૌ
 મર્તા દેવો ગુરુર્મર્તા ધર્મતીર્થ વ્રતાનિચ
 તસ્માત્સર્વે પરિત્યજ્ય પતિમેકં મજેત્સતી.

અર્થ—સ્ત્રીને ભરથારની સેવા પુજા કરવી તે સમાન
 કાઈ યજ્ઞ નથી, તે સમાન કાઈ વ્રત નથી કે કાઈ ઉપવાસ
 નથી; પોતાનો સ્વામી એજ તેનો દેવ; તેનો ગુરુ. તેનો
 ધર્મ; તેનું તીર્થ તેના વ્રત એ સધળાં તેમાંજ છે; તે માટે સતી
 સ્ત્રીએ બીજા સર્વેનો ત્યાગ કરી એક પતીનેજ ભજવો અર્થાત
 તેની સેવા ચાકરી નામ સ્મરણ તથા આજ્ઞાનુસાર વર્તણુક
 રાખવી. (પણ અક્ષોસ કે માહાત્માઓ તરફથી આ બા-
 બતનું શીક્ષણ સ્ત્રીઓને મળતુંજ નથી ? પણ ક્યાંથી મળે ?
 ખરેખરા માહાત્માઓ વગર આવું શીક્ષણ કાણુ આપે ?
 કાઠજ નહીં.)

કંથ ચોંધો કીન થીંધો રન ચોંધી પેલો થીંધો,
 ન્યારે ગનલો ત ચોંધી ત્રોટે સુધી ત્રાણી આં;
 જપ કરીં તપ કરીં વગર પોછે આ ત્રત,
 ઓપરા ઓપર ઓપવાસ એકટાણી આ;
 ખેતો ખાંટ ચચે મથીએન લલો મુંઢકેં જો,
 સંત નધં અધં કલ જોગજ વધાણી આં

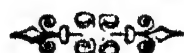
૩૨

એક ઓમાડી નામના દાંભિક સાથે
 ખેતસીં ખાંટનો સંવાદ.
 ઓમાડીઓ.

કવિત.

ઘર છડીં ખાર છડીં બઈ બાયડી પંઢજી,
 મોન મથે વાર હુંએં સેએ મડે ભાંધંતા;
 જનોઈઓ લાય ગને લુગડા રંગાયવજે,
 કાતરા કુડાય મોજી મુરાતુ મુંઢાંઈતા;
 જુંસીંએ ભજીત અબધુત ભને તુત છડે,
 પાણી પીતે લાય લોટા કાઠજો ધડાધંતા;
 ઓમાડીઓ ચએ કંધે એતરો એતરો તય,
 ભજીતી આ ભોછડા સે કારો મને ભાંધંતા ?

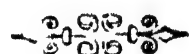
૩૩

ખેતો ખાંટ.

ગોમી રચે ગોગો તડેં ધરતા ધણેતા છડીં,
 કરેતી કડાકા તડેં કાતરા કુડાંઈં તા.
 જનોઈઓ લાંઈં ભલે લુગડા રંગાંઈં બધ,
 મોન એ મુંઠાંઈં મોછું આડેત રખાંઈં તા;
 ભુંસીએં ભભુત ભની ભુત જડા ભભુતીઆ,
 ડસોંતા ત દુત કતેં ચડું ચોજ ચાંઈંતા ?
 અંતરજે ભેદ જોડા વતાયતો વેદ તેંકે,
 ટારે ધાર ખેતો ચેતો ભલેં ધુડ પાઈંતા !

૩૪

ઓમાડીઓ.

લગે ધાર લંગોટીસે ઢરતો લગાય ભલા,
 હજારેં મેં હકડો વતાય પોછાં ઈંચતો.
 સમજણુ ધાર સંત કાય અજ થીએનતો,
 હાકારીએં વઠો હુંઈં નતો કાછાં તીંચતો;
 વેરાગ તો થીએ તડેં વાર પણ નતી લગે,
 કાંઠો કરીએં તો મથે ધ્રજ હલાં જીંચતો;
 ઓમાડીઓ ચચે હુંઈં વગર વીચારે વઠો,
 વગોડીએં વચાડેં કે સમજેં સે કીંચતો!?

૩૫

ખેતો ખાંટ.

સમજાતો ઈંચ તોફાં ચેચો મું તીંચજો તીંચ,
 ચારાણું હુચેત વરી ચઝા એ ચાં ઈંચતો;
 ખત મુંતે મંડંધો હુચેંત ગન હેર ચાંતો,
 ઢીલી પોચ છટીંચા તો ધમ ડીંચેં તીંચતો,
 એડી તોંજ પેચજીકીં પરવા અસાંકે નાંચ;
 મુંજ ધારે તુંચે કોક ડસે હાણેં ડીંચતો,
 ખેતો ખાંટ ચચે પીય ખલેંજન પચે હુચેં;
 કેત કત કોત્તા મને સમજંસે કીંચતો ? !

૩૬

ઓમાડીઓ.

માં સંભારે કોછ હુંધં વગોડમ વચાડેંકે,
 જાંચ વઠો સોણા તીંચ ગફ પેચો સટીંચેં;
 અંધારેમેં સકરેકે ખાચો મઠી લગે તચે,
 અસેં મસેં વઠા તીંચ રામકે તાં રટીંચેં;
 તોજે ધરેં ચઝા સુધી ત્રકાણતા નાંચ કૈંચે,
 બૈય પરેં તેંજે એતું ઓસડ તો વટીંચેં;
 ઓમાડીઓ ચચે ખેટ ધણ ખરેં જતાં ખચે,
 ભાકી રેચા તેંતેં એતો હુંધં કુડ પેટી એં.

૩૭

ખાતુ ખાંટ.

ખેતે ખાંટ કે તાં ફુટ દાઝણું તલાક તેડો,
 વાય આંકે જોડે નતી ઉંની કોય જગમેં;
 અસાનુ તાં આનુ પણ છાનુ નાંય છલ આંજો,
 તો જડા એ નભેં વઠો પછોડેંજી વગમેં;
 ગાનુને બબનુ છાનુ માનુ કયો છીનારીમેં,
 ખાનુ તા લજાયો લોઈ તપે મુંજી રગમેં;
 મુંકે સામે રોણુ ડે તું તોનારીઈ તીન પાંચ,
 આંઉં વજાં મોનજો પોહીજ ન્યાર પગમે ! ! ૩૮

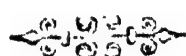

આમાડીઆ.

અસાંકે તો અએં મેડીં અસીં કારો એડા એયો,
 મોન વારો મારીંને એ એયોં તોજી ખાયમે ?
 સેજ સાજ હુંઈ રોગી ગાલતા કરીયોં તેમેં,
 હથ ધુઈ છણુયા પએં ડોડજો ઠોકાયમેં;
 આંઉં આંતો ડગીં હુંટી પારકે ધરાનું તેમે.
 તોફે મિંજ કાયધોસે અએંકીં ફટાયમેં;
 તોજો જ ગરાસ મંજ આંપીંયા હુંએંત ચાંજ,
 નત તોફે કારો તેમેં વઝી પએં વાયમે. ૩૯

ખેતો ખાંટ

શે વારી હુંધીં મે થઈ પનઈં પધરી રોંધી,
 તો વારી એ સોખી તેની થઈ રોંધી બેલકી.
 હરામ ને ખેણું બેચ્ચા ફાટણ પો ડેણું વરી,
 ચચે ફાત મજનજસેં મર્યા રચો છેલકી,
 મની વારો આંચેંડો મંજઈં મંજ કરીં વડા,
 ચડે હથ ચેલકીત ભરે ગને ચેલકી;
 એડા કતરાક ચેંત કન જલે વતાઈં એં,
 લખું વઠા લેખીં મોર ધરેં હોઈ ગેલકી. ૪૨

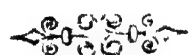

આમાડીઆ.

આ ઈ ચોણ તોજે પણ સચો અચે સોરો આના,
 કન જલે અસીંચે કભુલ સેતાં કરિચો;
 અજ ન્યાર ધંચો કરે ધુડ ભેરા થીચોં તડેં,
 ફારી મોર ડસોં અખીં ડેણા જડેં ડરીચોં;
 ડાચો માડુ અંઈચેં ભલા ફારી મંજ ફારો થીચે,
 તડેં ભગતોડ ભેરા પેચ્યાલેંડ કરી ચોં;
 તેં મંજનું પંજ ફારયું સારી રીતે પાર્મીં ચોંતા,
 હાલે વઠા હાલે અને મોજ વેઠા કરી ચોં. ૪૩

ખેતો ખાંટ

અડે થોક ચોમાડીઆ માનખો ધકાર તોળે,
 હરામી હરામ તોળે ઈંચજ ખાધલ અયે;
 ટક મથે ફક જોડે હકજોત નક વોણા.
 ટક ટારે રાજી રોણું મુંજી એડી મત અયે;
 ભભૂતીએં ભેરો વસી નાતજો નખોધ કહેં,
 કાફર કાછોડ તોજી લધજ દાનત અયે;
 ખડીઆ ખણીને ખેતો ખાંટ ચેતો ખટી ખાજે,
 ભડુએં તો જોડેકેતાં લખજી લાનત અયે. ૪૪

આધવજી સંદર્શો કહેજો શ્યામને—એ રાગપર ચડી જાઓ.

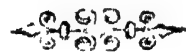
સંત અને સાધુ બેઠા સંતાઈને,
 ધર ધર આજે મૂંઢાની^૧ મોકાણુ જો.
 ધર ધણી ને ધણીઆણી ધમકાવે જુઓ,
 આર્ય ધરમનો અસ્ત થયોછે લાણુજો—સં ૧

માણુપતીની પૂજા પ્યારી પરહરી,
 પછોટાને^૨ પૂજે અરપી માણુ જો;

- વેદ ધરમની વાણીથી થઈ વેગળી,
કટિપત^૧ ધરમે કરવા ચહે કટયાણુજે—સં૦ ૨
- સ્વામીને ખવરાવે સુખાં રોટલાં,
ઠોડાને પય સાકર વાળું પાય જો;
અભ્યાગતને નહિં આવા દે આંગણે,
ખાવા ધરમાં ખાજાં ધેવર ખાય જો—સં૦ ૩
- નિજ પ્રોહિતને કોઈ પગે લાગે નહીં,
ઠોડાના પગ પંચાશ્વતથિ પુજાયજો;
શાલ દુશાલા અરપે હારો હેમના,
દિજને દમડી દેતાં દિલ દૂખાયજો—સં૦ ૪
- કહ્યું છે વૈરાગી માટે વેદમાં,
ધન દેવાથી હાનિ ધરમની થાય જો;
લેનારો દેનારો બન્ને જન મળી,
યાવત્પંદર રૌરવ નરકે જાય જો—સં૦ ૫
- અન વસ્ત્રો પેખીને પાત્રો આપીએ,
આર્ય ધરમનો મહિમા એજ મહંત જો;
પ્રત્નદરસી જ્ઞાની ને અભિમાની નહીં,
સદાચરણી સેવો તેવા સંત જો—સં૦ ૬

૧ વેદાંત ધર્મ કટખીત નહીં પણ વેદાંતના મૂળ અર્થને છોડી કટિપત અર્થો કરી હાલ વખતમાં જે દાંભિકો બોધ કરે છે તે.

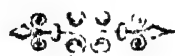
ઝાળખવાને સાચા ખોટા સાધુઓ,
 હું સધળાને સ્હેલ બતાવું ઉપાય જો;
 ખત્તવેતા ધન દારાથી બહુ દુર રહે,
 ખત્ત ઢઢાઓ એ બે ચીજો અહાયજો—સં૦ ૭
 મુકિત ઇચ્છો તો ભવથી જ મુક્ત છે.
 સોધી તેવાનો કરીએ સહવાસજો;
 બાકી બીજા બાવા બોળી મારશે.
 કહો પેતસીં સંતચરણનો દાસજો—સં૦ ૮-૪૫

ક્ષત્રી કલંક કેમ લેશેરે—એ રાગનો છંછેડો.

આર્યો ધરોન ધર્મ અભિમાન—મુંઢાએં માંડુવાળીદીધુરે
 હવે સરસ નરસ છે સમાન—મુંઢાએં ૧
 ગયું પેસી પતિવ્રત પાતાળ—મુંઢાએં.
 હવે વરતે છે વિપરીત કાળ—મુંઢાએં ૨
 નારિઓ ન પુજે હવે પતિ ચર્ણ—મુંઢાએં.
 સહ જતીરેશે સાધુઓને શર્ણ—મુંઢાએં. ૩
 કાઈ દિવજને ન દેશે હવે દાન—મુંઢાએં.
 નીતિ ધરમનું ધરશે ન ધ્યાન—મુંઢા. ૪

- કોઇ ભૂખ્યાને ન આપે ભોજન-મુંઢાએ. ૫
- પછોટીઆને કરશે પરસન-મુંઢા. ૫
- કોઇ કરશે ન કુળ અભિમાન-મુંઢાએ. ૬
- સારા નરસાની નારિઓ સમાન-મું. ૬
- નારિ કંથનું ન માને હવે કેણ-મુંઢાએ. ૭
- વનિતાઓ વઢે વિષ તુલ વેણ-મુંઢાએ. ૭
- છુટી જશે દંપતિ તણે પ્યાર-મુંઢાએ. ૮
- ખાઈ કરિ દેશે સુખ સંસાર—મુંઢાએ ૮
- ઘોળે દાડે ઠોડા હાંટે ધરખાર-મુંઢાએ. ૯
- કહું કોડ વાર પાડિને પોકાર-મુંઢાએ. ૯
- સાચા સંતોનિ ન લેશે દા સંભાળ-મુંઢાએ. ૧૦
- એવો વરતાવ્યો મહા કળિકાળ-મુંઢાએ. ૧૦
- બધિ સંતાર્થ રહીછે ગુણિ ગાય-મુંઢાએ ૧૧
- ગેરીહાજરીએ ગધેડી પુજાય—મુંઢાએ. ૧૧
- દંલિકા એ ખવરાવી એ ગુલાંટ-મુંઢાએ. ૧૨-૪૬
- ખેરે ખરું કહે ખેતસીં ખાંટ—મુંઢાએ ૧૨-૪૬

(રાગ પ્રભાત)

જાયછે જાયછે જુથ મળિ જુવતિઓ
જુઓ સંતોડનો શ્રવણ કરવા;

- કહયા વિણ કંથને અંથ લઈ બગલમાં,
જાય કુ પંથ ઢેની ન પરવા. જાયછે૦ ૧
- અહ દરસી તણે ભુવન ભણવા જતાં
લામની ઝોને ભંધુક લાગે;
મતલખી મુઠકા લોભિ લંગોટિયા,
પાસ જઈ જામિની સારી જાગે. જાયછે૦ ૨
- હરીહર કરી પગધરી નિજ કરમહીં,
ચંપિ ચંડાળની કરે જામને;
સરસ શૃંગારની વિવિધ વાતો કરે,
ગુલામો ત્યાંય કામાંધ થઈને, જાયછે૦ ૩
- માણુપતિ તણા પગ દાખવા હોયતો,
કરે ખીમાર હોવાતુ બાનું;
પછોટા તણા પગ દાખવા ત્રેમવશ
થઈ સાથે વળી ગાય ગાનું. જાયછે૦ ૪
- કંથ નહિ કળે ત્યમ લલા ભોજનકરી,
જલી બિધ ભેંસ નું દુધ કાડે;
પતી પેખે નહીં તેમ ચંડાળને,
જુગતથી ઘેર તેડી જમાડે. જાયછે૦ ૫
- કુસાધુ પાસ નવ જવા દો સુંદરી,
ભાઈઓ શીખ જો મારિ ભાવે

ખેતસી ખાંટ કહે ધણીને ઢીલથી,
કામની એકપણ કામ નાવે જાયછે.

૬-૪૭

જનની જીવો ગોપીચંદની—એ રાગને લલકારો.

કુડીરે કળજીગની સાધોડછે
કીધો ધરમને ધૂડજી
ખોટારે ખોલે ને ચાલે ખોટા
જાણો બધું કુટે દૂડજી

૧

મુખથી કહે જ માયા જૂઠ છે,
જૂઠો જગત વેવારજી;
કાફરો મૂક ન કંચન કામની,
કલજીગના અવ તારજી. કુડીરે.

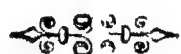
૨

ધર એ બગાડે છે ઐહસ્થાના,
ઠાલી મુંઢાવીને ઠોડજી.
ચેતો રે ચેતો એ ચંડાળોથી,
ભૂંડી ભૂલાવે ભગતોડજી. કુડીરે.

૩

મોજીરે જમે નહીં એ મૂંઢકા,
ખીર કંઠેકું ખાયજી ;

એવાને ઠેઠીએ એક ઠોડની,
 ઊભી પૂંછડીએ વહિ અયજી. કૂડીરે ૦ ૪
 કામ ક્રોધ લોભ મોહને;
 સાથે વળી અંહંકારજી;
 પાંચે તણા એ પછોટીઆ;
 જાણે અખૂટ લંડારજી. કૂડીરે ૦ ૫
 શ્રવણ કરીએ સાચા સંતનું;
 માયા તીત નિન્કામજી;
 મન વચને કહે ખેતસી;
 મારા તેઓને પ્રણામજી. કૂડીરે ૦ ૬

રાહુડો.

(સખી વિરહી જનની પીડ વિરહી જાણેછે—એરાગ)

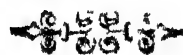
સખી પતીવ્રતાનો ધર્મ પ્રીતે પાજોરે
 બહુ બીજા ધર્મો બેન દ્વિતી દાજોરે
 સખી અન્ય પુરૂષની દીશ નહીંરે નિહાજોરે
 સખી ભાવે નિજ ભરથારનું મુખ ભાજોરે

શાણી રાખે સર્વદા પતીજણમાં પ્રેમ;
અક્ષય સુખ એથી મળે; સખી આ સંસારે તેમ સ્વર્ગે સાફરે
સખી માટે અરપું પ્રાણ ને મન માફરે
સખી પ્યારા પ્રાણાધાર દિલમાં ધાફરે—સખી પતિ૦ ૨

સ્વામી સંતાપ્યા વિના રીજ નહીં રમેશ
પ્રાણ પતી પૂજ્યા નહીં; સખી તેણે લાવ ન લેશ લીધો પરણીને
સખી જનમી કીધો ભાર ભારત ધરણીને
સખી પૂજ્યા નહીં પ્રાણેશ ધિક્ક તે તરણીને—સખી પતિ૦ ૩

પ્રાણનાથને પ્રાણથી વહાલા સમજે વામ
સુખદુઃખમાં સાથે રહે; સખી તનછાયા તન સાથ જીવી રીતેરે
તેને શ્રી હરી દે સુખ વામ પૂરણ પ્રીતેરે
તેની કીરતી જગમાં ગાય ગુણિજન ગીતેરે—સખી પતિ૦ ૪

આજ્ઞા ઉલ્લંઘન કરે પતીતણી પ્રમદાય;
સ્વેછાએ પ્રતનેમથી સખી કરવા ચહે કદ્યાણ તે નહીં થાવાના
ફહે ખેતસી જપ તપ જોગ વ્યર્થે જવાના
જાણે દુઃખના દિન અન્ય તે શિર આવાના—સખી પતિ૦ ૫

રાસુડો બીજો

(પૂનમ ચાંદની ખીલી પૂરી અહીંરે—એ રાગ)

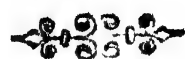
શાણી સુંદરી ભજ્યેં ભરથારનેરે; સજી શીયળનો શુભ શણગાર
પ્રીતે અરપી લન મન પ્રાણાધારનેરે
ધ્યાસ પતિને પીયુષુ પ્રેમ પાઇએં રે; હસી વહીએ
ન મરડીએ મુખ—શાણી સુંદરી૦

સુખમાં સ્વામી નાથની કરિએં સેવ સુખણ;
કષ્ટ પડે નિજ કંથને પહેલું દેએં પ્રાણ;
ધ્યાસ પતીથી ન ધ્યાડું ગણિએં પ્રાણનેરે; તેની ટેક
નવ ત્રોડે જગનાથ—શાણી૦

શ્યામા જો નિજ શ્યામને સમજે આપ સમાન;
પતી ધર્મને પરહરી ધરે અન્ય પર વ્યાન;
તેનો સકળ અક્ષળ શ્રમ જણિએંરે; ખાલી દેહ દમી
ખુએં ધન કાળ—શાણી૦

દેવળ માંને કંથની; કરવી કહીછે સેવ,
સ્વામી છે તો સર્વ છે; ધર્મ; તીર્થ; ગુરુ; દેવ;
બીજો એક પણ એથી ન અધીકછેરે; જણે એથી જ
અધીક તેને ધીક—શાણી૦

કહે ખેતસીં ખાંટછે, ખીજા મર્મો ખેશ;
આર્ય નારની તો આવધિ; પૂજ્યા જે પ્રાણેશ;
શાણી સુંદરી ભજીએ.

રાસરો ૩ જે.

(કરી જલ પિતાએ નકી પત્રજમાં—એરાગ.)

સખી સાંભળો વાત સુશીખ તણી;
ભામની જુડીએ ભેળું ના ભમીએં;
મુખે બોલ અસભ્ય નવ બોલીએં—સખી સાંભળો. ૧

કહ્યું સઉ કંથનું શિરપર ધારિએ;
ચોગ્ય નહોય તો થૈ શાંત સમજાવીએં—સખી. ૨

કયા વિણ કાઢને ધરે નવ જાયેં,
સાસુ સસરો કહે તે શિરે ચઢાવિએં—સખી. ૩

કાપે જે કંથ તો ગ્રહીએં મૈનતા
સામી વિનય વિના વાણિ નવ ઉચારિએં—સખી. ૪

પતિની પ્રીતિમાં નહેમ કા પાડેતો,
માન્ય કર્યા વિના તુર્ત તુચ્છકારિએં—સખી. ૫

કરિએ' નૈ કદી પક્ષ પીયરનો;
શ્વસુર પક્ષ માંય સ્નેહને વધારિએ'રે---સખી. ૬

ઠાટી રસ્તા કાઠ કહે કહ્યાણુના;
પતી મૃત્ય પાસ કુદ્ર તે વિચારિએ'રે---સખી. ૭

ધર્મ તો એકજ પતિમૃત પાળો;
જપ તપ જોગ બીજા દિલે નહીં ધારિએ'રે---સખી. ૮

કહ્યા વિણ કંથને દાન દેયે' નહીં;
ખાંટ ખેતસીં કહે તે સર્વ પારિએ'રે---સખી. ૯

રાસડો. ૪ થો

(વટસાવિત્રી આજ પૂરણ કરીએ'રે---એ રાગ)

ધર* છોડી પર ધરે નૈ સખિ જૈયે' રે;
જૈયે' તો સાસુ કંથ કાઠને કૈયે' રે;
પતી આજ્ઞા વિણ દાન કંઈ નૈ કરિએ'રે;
પતી મૃત વિણ બીજા ધર્મ સૌ પરહરિએ'રે.

* આ રાસડાના રાગ ચંદ્રલાસના રાસડાને મળતા છે અને તેનીજ ચેઠે ત્રણ વખત લખ બદલાય છે.

સમી વાત વાતમાં પંગ પૂછિને ભરો;
 જથિ સર્વે સુમંગળ થાયરેધ્યારા પતી તણી સુખીતિપાત્રતો થશે
 સેવા કરી નિજ સાસુ સસરાને સંતોષિયે;
 જથી અધિક ભદ્ર થાયરે. ધ્યારા પતિ.
 તન મન સાચા સ્વામીને અરપો સંકટમાં તેને પ્રાણ સમરપો
 છોડી વિષય સુખ સર્પો; ધ્યારો પતિવ્રત પાળો.
 પાળે પતિવ્રત તો રંધુનંદન કરશે મહા અધ કષ્ટ નિકંદન
 પાછો નહીં ભવ બંધન; ધ્યારો પતિવ્રત પાળો.

રાગ બનભરા.

હૃદ થઇ હરિદુષ્ટ વિદારો, ભારતના ભક્ત સુધારો.
 ભટકે છે ભકતો ભારી, નરથી નવ ગણિઓ નારી;
 દેખે દશે દિશે અંધારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૧
 અપટી ચનો શિર ચોળી, લટકાવી બગલે ઝાળી;
 મારે કૂટી અક્ષરકારો, ભારતના ભક્ત સુધારો; ૨
 ઘણા ધાંચી મોચી ઝાળી, બની બાવા મારે બોળી;
 હરી નાણા જાય હજારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૩

જ્યાં રાંડી રાંડો નારો, કરે બાવા ત્યાં ઊતારો;
તેને દાઢ નથી કહેનારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૪

હગ આવે થઇને ઢોળું, મરે તોએ જમે નહિ મોળું;
ધરે જીવારી જમનારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૫

ખપે સેજ સવાયે મણની, પોળી બરાબર પે જણની;
બાવા ઊંધે કરી અંધારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૬

જગ આ સઘળો છે જૂઠો, કહે પણ પાળે અંગૂઠો;
એવા હરામખોર હજારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૭

ભુંસી ભાળેં ખૂબ ભલૂતી, રાડીં રાંડોનું ધન ધૂતી;
કરે ગુલામ એમ ગુજારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૮

ત્યાગી કહાવે હગ ઠોડા, રાખે નોકર ગાયો ઘોડા;
જાણે જખર જગીરદારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૯

હે હરી દુઃખે સૌ દંડી, નિર્મળ કરો પાંખંડી;
સંયમિઓ સંત વધારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૧૦

શ્રીઓ પતિવ્રતને પાળો, નર અન્ય નાર નહિન્યાળો;
એવો ધર્મ ધરા પરધારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૧૧

નિર્મળ મનને સંયમતા, આમંત્રણ વિણ નહિ ભમતા;
એવા સુવિચારી સંચારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૧૨

પ્રણમું ભાવેં ભગવતિચ્યા પ્રણમું પૂજે ને પતિચ્યા;
 યન્મે જુગજુગ વિજય તમારો, ભારતના ભક્ત સુધારો ૧૩
 ધિક દંભીક સુખ દુઃખ દાયી, જય સંત ચરણ સુખદાયી
 જય સુ સાધુચ્યા સુખકારો, ભારતના ભક્ત સુધારો ૧૪
 કરિ ખાંટ ખેતસીં ખંડન, પાખંડ સુધર્મનુ મંડન;
 સદુધર્મો જયતિ ઉચારો, ભારતના ભક્ત સુધારો. ૧૫

દાંણિક માન ખંડન ખેતા બાવની નીચે
લખેલે ઠેકાણેથી મળશે.

—૦૦૦૦—

મુ'બદ્દ—ઠા. દેવચંદ વાઘજી મેવાવાળા બારકોટ જુની
મારકોટ પાસે.

યૈદ્ય રતનસિંહ ગોવિંદજી—બારકોટ બાપદેવજી
પાસે કોળીવાળાને નાકે ઠા. જાધવજી પેરાજના
માળામાં પેલે દાદરે દવાખાનામાં.

ઠા. સુંદરજી વિ. અરજજી જરી તથા રેશમ
વાળા—બારકોટ ખલાસી ચકલામાં રેશમી કા
પડની બજારમાં.

ઠા. જીવરામ વિ. કાનજી—બારકોટ કર્નાક પુલ
પાસે ઠા. જાધવજી જેરામના માળામાં ચે થે
દાદરે—દાણા ખંદર.

કોટડા—ઠા. પ્રાગજી દેવજી કોઠારી સુમરી રોહા
તાબે—કોટડા.

નળીઆ—ઠા. જેઠમલ લીલાધર તુલસીદાસ તથા ઠા.
કાનજી વેલજી પાસેથી.

નામેચા—પ્રસિદ્ધ કર્તા પાસેથી.

—૦૦૦૦—

